

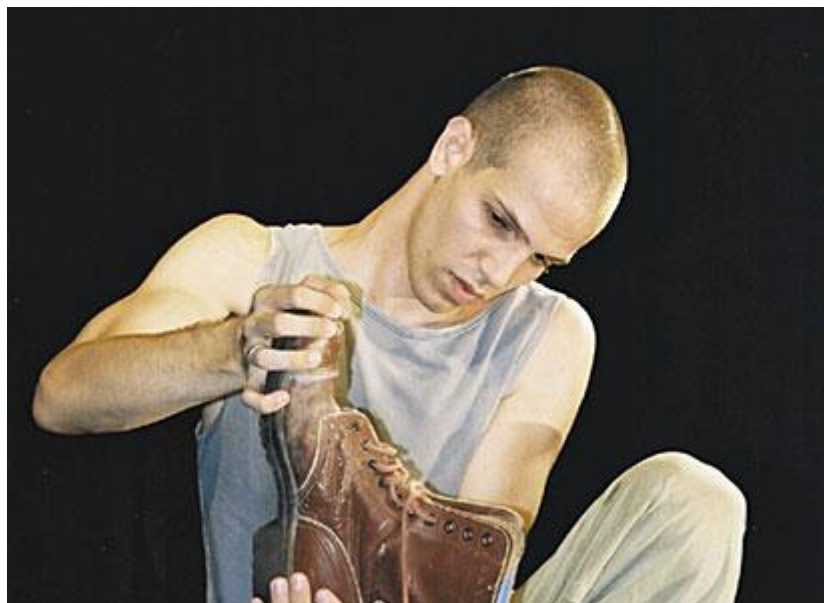
על החיים ועל המוות

אחרי שמונה שנים של עבודה מעבדתית וגילויי מרחבים חדשים בנוף העשייה התיאטרוני בישראל קבוצת התיאטרון של רות קנר זוכה סופסוף לתמיכה ממסדית. בנובמבר הם יחגגו את האירוע ברטרופקטיבה
מרב יודילוביץ'
פורסם : 25.10.06, 19:38

אחרי שמונה שנות פעילות, חקירה וגילויי מרחבים חדשים בתחום שנע על התפר בין אמנויות הבמה למילה הכתובה, זכתה קבוצת התיאטרון של רות קנר סופסוף להכרה ממסדית. קנר, אישה-פיטר-פן, היתה עסוקה בשלה ולא נתנה למציאות של תקציבים וביורוקרטיה "להרעיש" או "ללכלך" את עולם היצירה. הממסד, מצדו, מעולם לא מיהר לתגמל באופן וולונטרי גם את אלה שמגיעים להם במיוחד. עכשיו זה קורה ובאנסמבל מתפנים להביט לאחור על שנים של עשייה-לשם-עשייה ולשתף את הקהל בפסטיבל חגיגה שמכנס למפגש מחודש עם יצירות דגל של קנר.

"זה לא אקט של התרפקות על דברים שעשינו בעבר, אלא העלאת שאלות לגבי העתיד", מסירה קנר ספק אם היא, "מעניין אותי מה כל זה אומר לנו היום ואיך הולכים מפה הלאה. ההשערה שלי היא שהאוסף הזה הוא יותר מסך כל מרכיביו". תחת הכותרת "עלילה מקומית" נאספו הצגות שכולן תולדה של חפירה עקשנית בטקסטים ספרותיים בלבד. "איימוס", מאבק הישרדות של נברן בשדה למרגלות הכרמל, נוצר בהשראת סיפור מאת משה יזרעאלי; "גילוי אליהו" העוסק במלחמה ו"אצל הים" שמשתמש בנופי הים התיכון וים כנרת כמטפורה לנופי הנפש, מבוססים שניהם על טקסטים מאת ס. יזהר גם "האישה שהעדיפה לחפש אוכל" מאת אורלי קסטל בלום ו"דיוניסוס בסנטר" מאת תמר ברגר עברו לתיאטרון תחת המסגרת של קנר וקבוצת השחקנים.

לצד ההתניה של יצירות שנבעו מתוך טקסטים ספרותיים, בתנאי הסף להיכללות באסופת ההצגות היו התייחסות למקום - אגדות מכאן שמתרחשות בארץ. "כשהנחתי את העבודות אחת ליד השנייה, הבנתי פתאום שכולן חוקרות את המקום הזה שבו אנחנו חיים. בתוך המכלול ראיתי את המשותף", היא אומרת ומנסה לדייק, "כל אחת מהן מתרחשת בנוף אחר לגמרי וביחד הן יוצרות מפה. 'איימוס' מתרחש למרגלות הכרמל, 'גילוי אליהו' בחולות סיני שהוא אמנם לא ישראל אבל השארנו בו הרבה מאתנו והרבה ממנו דבר בנו, 'אצל הים' נע בין ים כנרת לים התיכון ו'דיוניסוס בסנטר' זה האורבניות התל אביבית. אפילו 'האישה שהעדיפה לחפש אוכל' שמתרחש באפוקליפסה של מדינה שנחרבה הוא חלק מהנוף, פוטנציאל לחוויה עתידית של המקום הזה".

יוסף סוויד ב"גילוי אליהו". "מודה לאל על ההון האנושי שמרכיב את הקבוצה הזו"

איך העבר מאיר את המתהווה

בדרכה האסוציאטיבית פותחת קנר חלון אל ציטוט של וולטר בנימין שמתאר את עבודת מספר הסיפורים. "המספר הוא אדם היודע להשיא עצה לשומעו... יותר משהעצה היא תשובה על שאלה, היא בגדר הצעה בדבר המשכו של סיפור המתחולל ברגע זה". במילותיה של קנר משתמש הסיפור במה שקורה בשביל להתריע על מה שעלול להתרחש. "מה שהיה לא מעניין", היא אומרת, "יותר מעניין איך העבר מאיר את המתהווה ואת מה שעלול להיות. כל הסיפורים האלה הם דיבור שהחברה מדברת עם עצמה".

אם כבר דיבור בין החברה לעצמה. חוסר ההכרה הממסדית ופתאום קבלת ההכרה משנה משהו בהוויה?

"אני עסוקה בעבודה עצמה וזה נכון שלא נעצתי בכדי ליצור מסגרת קבועה. זה אולי לא פוליטיקלי קורקט לומר אבל כסף מעולם לא היה שיקול בתוך היצירה. גם לחיים זה נכון, אני מוכנה לעשות כל חיי ספונז'ה לפרנסתי ובלבד שאוכל לעשות את הדברים שאני רוצה. מעולם לא התפשרתי ולכן היו פעמים שהיו הצלחות שהכניסו כסף והיו פעמים בהם הוצאתי כסף. זה משמח שמנהל התרבות הכיר בעבודה שלנו והחליט להעניק תמיכה שוטפת של 333 אלף שקל בשנה. זה לא הרבה וזה רק חלק מהתקציב שכולל הכנסות עצמיות, אבל אנחנו מהלכים כמו בחלום. תקציב קבוע מאפשר ליצור באופן מתמשך, לעבוד יומיום ולדעת שיש אמצעים לקיים את זה. בשביל קבוצה שחיה מפרויקט לפרויקט זו סנסציה. בשבילי זו דרך לגדול ולהתפתח בתוך הקבוצה כי זו הדרך היחידה לצמוח. זה נכון שעבודה עם אנשים על פרויקט כמו רומן חולף זו אטרקציה גדולה ואדירה, אבל בשלב מסוים אתה מת להתחתן. אפשרות לעבודה קבועה זה חלום אמיתי שמאפשר להגשים פוטנציאל. אני מודה לאל על ההון האנושי שמרכיב את הקבוצה הזו".

כל הצגה היא שלם אבל בפרישה המחודשת שלהן כל הצגה והצגה היא פיסה מתוך פאזל. את מסתכלת עליהן אחרת? הן מדברות אחת עם השנייה?

"האקט עוד לא נעשה ולכן אין לי מספיק פרספקטיבה לראות איך עבודה אחת מאירה את השנייה. יש לי חלקי אסוציאציות. מעניין אותי איך כל הכותבים האלה מתייחסים לנוף ומדברים דרכו על האדם. הקשר הזה הוא מפתח. גם מבנים לשוניים מהדהדים בין הסיפורים. ב'צל הים' יש אדם שטובע והתייחסות לרגע הטביעה. הגיבור של 'איימוס', עכבר שדה, גם הוא טובע. ב'צל הים' האדם ניצל וב'איימוס' החיה קורסת תחת לחץ המים. הפרשנות שאני נתתי לרגע הזה הוא שהגוף מת אבל הנשמה ניצלת, דרך הטביעה הוא זוכה להארה. אותה הארה קיימת בחייל שעומד בשדה הקרב ב'גילוי אליהו' ומחכה שהכדור יפגע בו. זה מעניין, אחד השמות שעלו לאירוע היה 'על החיים ועל המוות'. השם לא נבחר אבל כשמתבוננים בהצגות באופן כולל התחושה היא שכולן מתייחסות לרגע הזה שבין החיים למוות. גם היחס שלנו לעבודה הוא כזה. בחירת החומרים שלי, שאלוהים ישמור, היא תמיד בלתי אפשרית. אני בוחרת טקסט ואומרת לעצמי שזה לא יקרה. אני מסתכלת על הקבוצה הזו ותוהה בכל פעם מחדש מאיפה התעוזה, שחקנים בתחילת דרכם יש להם חלומות אחרים לגמרי והנה הם פה. צריך אומץ להיכנס לדברים האלה, זה להסכים להתאבד".

ההפקות יוצגו בין התאריכים 1-11 בנובמבר בסטודיו ורדה של להקת בת שבע שאימצה את הקבוצה ומאפשרת לה לקיים חזרות ומופעים במתקניה. לצד ההופעות ייערכו מפגשים מיוחדים בהם הרצאה תיאטרלית עם מחברת "דיוניסוס בסנטר", תמר ברגר בשילוב קטעי משחק מההצגה; מפגש עם היוצרת רות קנר ובו קטעים מתוך מבחר הפקות והתערוכה "שולחן עבודה" של סיוון ויינשטיין שנוצרה בהשראת תהליך העיצוב של ההצגה, דיוניסוס בסנטר ותוצג במתחם אולם ורדה.